

REDACTOR
R. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 250 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Educația religioasă.

Propunere în legătură cu întrunirea recentă a
Comisiunii catehetice mitropolitane
de Dr. Alexandru Ciplea.

În Ardeal, instrucția religioasă în școlile secundare și primare este binișor asigurată. Aproape la toate școlile, unde avem elevi în număr suficient, s'au instituit catedre de religie. Purcezând dintr'un caz concret, un inspector-șef a declarat că ține să se predea religia în ore suficiente (2 la săptămână în fiecare clasă), dacă elevii — ortodocși sau greco-catolici — ating numărul de 60. E adevărat că avem școli medii și primare, unde nu se fac câte 2 ore de clasă. Dar aceasta nu e vina forurilor superioare școlare, căci Ministerul a dat rezoluție favorabilă în această privință pentru toate școlile din Ardeal, fără să excepteze școlile medii și primare. Greșeli de felul acesta cad în sarcina forurilor locale, care au explicat greșit ordonanța menționată și a preoților care n'au făcut pașii necesari pentru menținerea numărului de ore de religie.

Mi-se pare însă, că educația religioasă are o însemnătate mai mare decât instrucția. Comisarii consistoriali și, ca mâine, inspectorii de religie vor avea să controleze și această latură a activității cateheților. Credința elevilor noștri e periclitată dintr'atâtea părți, încât cele 2 ore săptămânal nu sunt suficiente pentru contrabalansarea înrăurilor dezastruoase. În orele de religie, catehetul introduce elevii în teoria religiei. Dar practica religioasă? Dacă catehetul n'a reușit să pună în practică principiile teoretice, atunci toate silințele lui au rămas zadarnice. Tocmai din acest motiv, exhortația, liturghia, spovedirea, cuminecarea, congregația mariană și, în general, toate actele de pietate sunt de o însemnătate covârșitoare. Acestea sunt menite să dea viață principiilor teoretice învățate la orele de instrucție religioasă.

Pentru toate cele înșirate, dar mai cu seamă pentru ascultarea liturghiei e aproape indispensabilă capela școlară. În lipsa capelei, în timpul frigului de iarnă, o mare parte a elevilor — cei mici și slab îmbrăcați — trebuie scutiți dela ascultarea sfintei liturghii. Dacă elevii i-au parte la liturghia poporului, e imposibil să-i obligi să asculte, în timp de iarnă, ceremoniile lungi care țin câte 2—3 ore. Iar dacă se celebrează liturghie deosebită pentru elevi, înaintea liturghiei poporului, atunci, iarna — socotind că serviciile divine pentru popor încep de regulă la orele 9 a. m. — liturghia elevilor trebuie să se înceapă de cu noapte. Dificultăți mari în ambele cazuri!

Inițierea capelilor desleagă încă o problemă însemnată: Ascultarea zilnică a sfintei liturghii și cuminecarea deasă. Elevii învață, că cele mai puternice mijloace de perfecțiune

creștinească sunt, între altele, ascultarea zilnică a sfintei liturghii, spovedirea deasă, împărțășirea, dacă se poate, zilnică. Li-se povestește eroismul primilor creștini care, întăriți cu aceste arme ale vieții creștinești, au suferit chinuri și moarte, dar nu s'au despărțit de Hristos. Li-se spune despre năzuințele papei Pius X de a reînvi această practică venerabilă. Aud apoi despre rezultatele admirabile obținute în Apus, unde în atâtea și atâtea inimi domnește euharisticul Isus, despre începuturile modeste, în privința aceasta, la Români din părțile maramureșene, unde avem săteni care ascultă zilnic sfânta liturghie, se spovedesc săptămânal și se cuminecă zilnic.

Ei, aceasta e teoria. Și teoria trebuie pusă în practică. Elevii — ori cât de mic ar fi procentul lor —, care au primit bucuros cuvântul și s'au entusiasmat la auzul exemplilor frumoase din trecutul și prezentul bisericii, trebuie să aibă și ei ocazie să asculte zi de zi sf. liturghie și să se împărțășească cât de des cu sfintele taine. Se impune deci preotului — catehet sau profesor de religie — să liturghisească zilnic în loc accesibil și în timp potrivit, ca elevii să poată participa la aducerea sfintei jertfe. Natural, e o sarcină nouă și grea, împreună câte odată și cu sacrificii materiale, dar e strâns legată de activitatea catehetului.

În schimb, forurile superioare bisericești au datoria de a ușura, după putință, această sarcină a catehetului, dându-i permisiune să celebreze în zile de rând o liturghie mai scurtă. E posibilă scurtarea liturghiei? Răspund afirmativ. În biserica latină a fost mai de mult în uz o liturghie lungă, împreună cu o mulțime de ectenii, asemănătoare ecteniilor noastre. Azi, preoții latini citesc în zile de rând o liturghie scurtă, rămânând liturghia cântată numai pentru ocazii solemne.

Dar și în biserica răsăriteană s'a prescurtat liturghia. În liturghiile noi nu se află atâtea ectenii ca în cele vechi. În părțile maramureșene, în parohiile dismembrate din eparhia ruteană a Muncaciului nu se citesc cele 2 ectenii mici dinaintea văhodului mic, cu evanghelia. Unii preoți citesc numai 3, în loc de 6 cereri, din ectenia cererilor. Alții omit ecteniile catehumenilor. Acestea toate sunt scurțări arbitrare, dar nu le putem condamna, fiindcă sunt făcute în părțile acelea, unde preoții liturghisesc zilnic și se fac tocmai cu scopul ca să rămână timp pentru o pastorație mai temeinică a credincioșilor.

Știu, apoi, de o liturghie scurtată în măsură mai mare, liturghia care se celebrează în zile de rând pentru elevii liceului din Beiuș. Aceștia, toamna și primăvara, sunt îndatorați să asculte și în zile de rând sfânta liturghie. Ascultă însă, o liturghie binișor scurtată, din care sunt omise, după cum îmi aduc aminte, aproape toate ecteniile. Liturghia aceasta se celebrează cu permisiunea forurilor bisericești.

Socotesc că ar fi bine să se extindă acest

privilegiu de a celebra liturghie scurtă, asupra tuturor cateheților. În chipul acesta, elevii ar putea să asculte zilnic sf. liturghie fără să piardă mult din timpul menit pentru studiu; preoții ar avea timpul necesar de a indulci pe mulți elevi cu sfânta taină a cuminecăturii; și catehetul însuși, care are zilnic 2—3—4 ore de lecții, ar fi cruțat în mod simțitor de oboseala împreună cu celebrarea liturghiei noastre lungi, orientale.

Comisia catehetică va face un lucru bun dacă va examina această chestiune și va face propunere concretă conferenței episcopicești. Eu socotesc că inovația aceasta ar fi un pas fericit spre pastorația mai bună a elevilor școlilor noastre.

DI N. Iorga despre concordat. Amânându-se continuarea tratativelor pentru concordat până la toamnă, s'au mai potolit și discuțiile aprinse, pe cari oameni orbiți de mărunte interese confesionale rău înțelese au știut să le pornească în jurul acestui act de covârșitoare importanță pentru consolidarea țării.

Afară de d. ministru al cultelor, ale cărui declarații liniștitoare le-am dat în numărul ultim, s'a pronunțat mai nou în același sens și d. *Constantin Banu*, care a condus tratativele, spunând că dacă pentru biserica ortodoxă poate să fie vre-un pericol, el nu trebuie căutat în aranjamentul ce se va produce prin concordat privitor la biserica Romei, ci „singur înăuntrul acestei biserici (ortodoxe), atunci când conducătorii ei, mari și mici, nu i-ar înțelege menirea și interesele“.

Mult mai prețioasă decât aceste declarații este însă părerea diui Nicolae Iorga, publicată în numărul din 21 August al „*Neamului Românesc*“, pe care ne simțim datori a o da aici în întregime fără orice comentariu, pe care-l lasăm în grija fraților dela Sibiu.

Iată ce spune d. *N. Iorga* sub titlul „*Concordatul*“:

„Se negociază la Roma un tratat cu Sfântul Scaun.

„Nu vom fi cei dintâi cari-l vom fi încheiat. De cinci secole, mai mari decât noi au crezut că e bine să-l aibă ca normă a relațiilor lor cu o veche și puternică organizație bisericească. Nu ne-am găsi, de sigur, în reatovărășie.

„Sîrbii au un concordat. Aceleași motive care i-au îndemnat pe dânșii pot influența și asupra noastră.

„Și la noi se mai adaugă un motiv.

„Avem Unguri catolici. Dar avem și o parte însemnată din poporul nostru însuși care recunoaște dogma catolică și se supune religios Scaunului papal.

„Pentru unii și pentru alții o înțelegere cu Papa nu e fără folos. Ungurii din palatele și chiliile de la Alba-Iulia și Oradea-Mare nu vreau să știe de Statul român; când el se înțelege cu Sfântul Părinte, aceasta le poate fi

„o rechemare la datoriile ce au față de Suveran și de guvernul țării. O defărire a situației Bisericii unite, pe cari unii o exaltă prea mult, alții o cred prea trecătoare, nu e cu totul inutilă.

„Rămân, firește, condițiile. Pentru acelea vor fi responsabili acei cari vor fi negociați și mai ales acei cari vor fi iscăliți“.

Barbaria dela Poiana.

Altă ispravă ortodoxă — Preotul ortodox sparge biserica unită cu săcurea. — Un profanator al numelui „Iancu“.

Poiana, de care se vorbește în aceste șire, se va pomeni în analele bisericii noastre totdeauna alături de asanumitele „Chei ale Cibului“. Isprăvile ortodoxismului neodihnit ajuns până la nebunia, care e bine să fie cât mai mult subliniată, de-a pune în mâna unui preot ortodox săcurea menită a sparge o biserică unită, se vor aminti multă vreme în legătură cu aceste două comune, formând pentru ele una din cele mai rușinoase pagini ale tristei lor existențe. Și dacă s'a întâmplat, că preotul ortodox care a prezidat opera mișelească de a sparge o biserică a neamului, să poarte un nume, în fața căruia se va descoperi chiar zilele acestea o țară întreagă, este cu atât mai sigur, că celce într'un chip atât de nemernic a înțeles să profanese memoria marelui „Iancu“, va fi inflerat pentru totdeauna de întreagă obstea română.

Dar spre a nu lungi prea mult vorbă, dăm cuvântul preotului unit S. Buglea din Ruda, din a cărui raport oficial trimis Vlădiciei de Lugoj reținem următoarele părți:

În ziua de 15/VII m'am dus la Poiană, împreună cu tânărul Nicolae Boticiu, Ioan Domșa, cantor în București și Iosif Bara, curatorul nostru din Curechiu. Ajungând noi la Poiană, am mers la biserică să vedem dacă într'adevăr este spartă. Și a dat bunul Dumnezeu, că pe păr. Ioan Iancu, preot ortodox în Poiană, l-am aflat cu săcurea în mână, im-

preună cu Jude Ion I. Nicolae și cu Balșan Nicolae I. Petru, spărgând la biserica noastră.

Fiind de față și primarul comunei, l-am rugat să provoace pe cei cari sparg biserica, să încete de a o mai sparge. Primarul n'a voit nici decum să ne împlinescă rugarea și atunci au încetat ei de voia lor...

Indată ce s'a lăfit vestea prin comună, că a sosit un preot unit, au început a mi-se prezenta uniții. Unii dintre ei spuneau, că nu vor trece dela s. Unire în veac, alții povesteau cum au fost înșelați să treacă promițându-li-se pământ. Cu toții au recunoscut, că trecerea lor e ilegală și că au fost amăgiți, de aceea declară că rămân și pe mai departe uniți, dar să li-se trimită preot.

Preotul Iancu afirmă, că uniții noștri au trecut la neunire cu biserică cu tot și cu toată averea ei. Ai noștri spun însă, că nici vorbă n'a fost despre așa ceva. Iar curatorul nostru î-mi spunea, că împreună cu alți trei credincioși a mers la secretarul și la primarul, oferindu-le o anumită sumă ca să provoace pe cei cari vreau să spargă biserica să nu o spargă, că ei nu trec dela Unire. Atunci secretarul Dionisie Giurgiu le-a zis, că „au ordin dela Maiestatea Sa Regele să spargă biserica“.

S'au făcut și alte mișelii, când a venit I. Preasfințitul Bălan la Poiană. Așa bunăoară ortodoxul Gavrilă Marian, împreună cu alții ortodocși au spus mitropolitului Bălan că sunt uniți și că doresc să treacă la neunire cu biserică cu tot și cu toate averile ei. Pe baza aceasta s'a început apoi spargerea bisericii.

Această barbarie a început-o preotul Iancu cu ai săi, în ziua de 13 Iulie a. c. pentru care faptă jandarmii din Poiană au și dresat cuvenitul proces verbal, care s'a înaintat la judecătoria de ocol din Geogagiu, pentru ulterioară urmare.

Secretarul mi-a declarat, că va vedea el cine mai rămâne la unire, că va arunca toate greutatele în cărca lor și-i va scoate pe toți din comună, împreună cu orice preot unit care va îndrăzni să meargă la Poiană.

Zis și făcut. În 16 Iulie c. a luat 2 gardiști cu arme și vre-o 10 oameni beți și s'a dus pentru a scoate din sat, întâi pe Domșa

și Bara, indemnând pe oameni să-i bată. După ce a terminat cu ei și i-a scos din comună, a început cu mine și cu deosebire cu tânărul Boticiu. A plecat și Boticiu acasă și am rămas singur. Pe la oarele 3 după amiază mă pomenesc cu doi gardiști comunali și alți oameni, în frunte cu secretarul și preotul Iancu, când apoi am fost deținut din partea lor și escortat până la hotarul comunei Curechiu, spunându-mi-se să-mi văd mai departe singur de drum și să nu mai calc în Poiana. Pe hotar între Poiană și Curechiu s'a tras de 3 ori cu arma după mine, dar mulțumesc lui Dumnezeu, că am scăpat neatinș. Că cine a descărcat arma nu știu, dar lucrul se va putea erua prin anchetă, care neapărat va trebui să se ceară.

Până aici raportul păr. Buglea, care grăiește de ajuns dela sine. Se va vedea acum, ce va aduce ancheta, asupra căreia nu vom întârzia să dăm la timpul său amănunțele ce vom putea să deținem.

Serbările „Avram Iancu“.

— Programul oficial —

Ziua I, Dumineca 31 August

La Baia-de-Criș.

Ora 8. Desvelirea bustului lui Avram Iancu în prezența ministrului cultelor și artelor și a prezidentului „Asociațiunii“.

Ora 9. Desvelirea plăcii comemorative dela casa unde a murit Avram Iancu, în prezența celorrași.

Ora 9 jum. Sosirea membrilor guvernului și a invitaților.

Ora 10. Sosirea și primirea regelui și a familiei regale.

La Tebea.

Ora 10 jum.—12. Serviciul divin (parastas) la mormântul lui Avram Iancu oficiat de mitropolitul Ardealului.

Cuvântările ținute de mitropolitul Nicolae Bălan, reprezentantul guvernului, dl Alex. Lapo datu și un delegat al „Tinerimei Universitare“ din Transilvania.

Defilarea omagială a publicului înaintea mormântului lui Avram Iancu.

Ora 12—1 jum. Masă oficială. Cuvântări

Folța „Unirii“

Un omagiu bisericii catolice.

Discursul Escelentei Sale Dr. FELIX PACHECO, ministrul de externe al Braziliei cu prilejul jubileului de 50 ani de preoție al Eminentei Sale Cardinalul IOACHIM ARCIVERDE de ALBUQUERQUE CAVALCANTI, arhiepiscop de Rio de Janeiro.

Eminentă! Domnilor!

Guvernul Braziliei nu putea să se desintereseze de justele omagii aduse Eminentei Sale Cardinalului Ioachim Arcoverde de Albuquerque Cavalcanti. Cincizeci de ani de preoție i-au conferit atari titluri de recunoștință națională, cât ar fi fost o neiertată scăpare din vedere, dacă autoritatea civilă republicană s'ar fi abținut de a aduce și ea cu ocaziunea acestui jubileu îmbucurător mărturisirea marelui sale stime pentru nobilele virtuți ale Păstorului exemplar, care de aproape două decenii a meritat din partea Sf. Scaun onoarea de a ocupa în Sacrul Colegiu postul ce Brasilia întreagă prin vocea Cancelariei sale îl cerea dela Autoritatea netăgăduită a Suveranului Pontifice și dela bunăvoința și spiritul de justiție a marilor Principi ai Bisericii.

Creștinismul și caracterul intern al Națiunii.

Brasilia nu ar fi vrednică de sine însăși, dacă nu ar recunoaște, că minunata ei coeziune politică, menținută în decursul atâtor lupte, e

datorită în mare parte strălucitei forțe morale a Catolicizmului și înaltei misiuni de disciplină și de educație, pe care Religia pururea a dezvoltat-o între noi în acești 400 ani și mai bine, câți au trecut din viața țării noastre. Învățătura creștină a fost aceea care în decursul timpurilor a modelat încetul cu încetul caracterul Națiunii, imprimându-i marile trăsături de vitalitate și armonie, cari la urmă aveau să constituie caracteristicile externe ale unui popor liber și de rasă cu fizionomie proprie. Totul se poate schimba, dar în evoluția aceasta, ce se săvârșește sub ochii noștri e ceva ce rămâne neschimbat și se impune ca rațiunea imanentă a progresului vertiginos ce s'a realizat. Credința ce ne-au lăsat-o părinții noștri și pe care diversele generații braziliene cu mândrie o transmit una alteia, constituie aievea motivul principal al acestei ascensiuni, care se îndeplinește cu atâta euritmie și cu atâta ordine.

Așa numitele „elites“, cari de regulă suferă de spiritul de negațiune și sunt orbite de greșeli sistematice, pot să conteste și să combată cu insistență și îngâmfare ceea ce spun eu, dar orice observator atent și conștient, chiar și numai din punct de vedere laical, și mai admitând și alte motive pentru acest marș admirabil, va ajunge să mărturisească în sfârșit, că nici un popor nu purcede cu un atât de desăvârșit ritm al aspirațiilor sale și cu o atât de perfectă calmitate și siguranță în destinele

sale, dacă inspirațiile necesare, pentru a străbate drumul destinului, nu și le-a scos din izvoarele divine.

Sufletul național, desfășurându-se triumfător în toate sferile sale de activitate, este supus la schimbări, cum se întâmplă și la alte popoare, după fizionomia timpurilor și se modifică în puterea împrejurărilor ce intrevin, dar substratul său nu se schimbă, nu e susceptibil de variații, rămâne pururea același și subsistă. Ceea ce pentru noi a format încă din leagăn această formidabilă rezervă de energie intimă, care ne face capabili de a înfrunța și a învinge greutatele drumului, a fost neîndoios Biserica Părinților noștri, învățătura Evangheliei, pilda Crucii, apostolatul de patru ori secular al credinței catolice, început cu prima sf. Liturghie celebrată pe acest pământ virgin, stabilit dealungul țărâmurului de geniul lui Ankieta, condus în codri nestrăbătuți de curajoasă lăpădare de sine a misionarilor, iradiindu-se și lățindu-se tot mai departe prin păduri și dealungul coastelor, ca în scurt timp să culmineze în chipul Răscumpărătorului, care cu dragoste binecuvânta-ne-va de pe vârful uneia dintre cele mai frumoase și impunătoare coline, ce se ridică deasupra marelui metropole braziliene.

Totul e opera Bisericii.

În general se poate afirma cu toată hotărârea, că totul în țara noastră e intrucâtva rod al Bisericii, opera Bisericii, cucerire, opia-

Președintele al Consiliului Ion I. C. Brătianu. Răspunsul regelui.

În același timp se va servi o masă câmpenească oaspeților și poporului, după care vor urma cuvântări ocazionale ținute pe grupuri de ardeleni, un bucovinean, un basarabean, un muntean și un moldovean.

Ora 2—4 jum. Drumul dela Baia-de-Criș și Câmpeni cu scurte opriri la Brad și Abrud.

La Câmpeni.

Ora 4 jum.—Primirea regelui și a familiei regale. Incuartiruirea invitațiilor.

Ora 6—7 jum. Ședința festivă a secțiilor »Asociațiunii« pentru comemorarea lui Avram Iancu, prezidată de rege. Salutul prezidentului »Asociațiunii«. Răspunsul Suveranului. Confesiunea d-lui dr. S. Dragomir, profesor la Universitatea din Cluj, despre Avram Iancu. Cuvântările omagiale ale mitropolitului primat dr. Miron Cristea, mitropolitului Blajului dr. Vasile Suciu și delegatului Academiei române. Cuvântul de mulțumire și mulțumire al prezidentului »Asociațiunii«.

Ora 9. Reprezentarea piesei »Doamna Muntei« (episod din revoluția dela 1848 în munții Apuseni) de I. U. Soricu.

Ziua II-a. Luni 1 Septembrie

Pe muntele Găina și la Vidra

Ora 8. Plecarea la Vidra.

Ora 9—11 jum. Urcarea pe vârful muntelui Găina.

Ora 11 jum.—2. Sfințirea crucei comemorative. Conferirea numelui de »Avram Iancu« Batalionului de vânători de munte din Abrud.

Cetirea decretului regal și cuvântarea d-lui general G. Mărdărescu, ministru de războiu, răspunsul regelui, masă câmpenească pentru invitații și popor, serbare populară îndatinată.

Ora 2—4. Coborîrea la Vidra.

Ora 4—5. Inaugurarea muzeului național »Avram Iancu«. Serviciul divin oficiat de episcopul Clujului. Cuvântarea Episcopului N. Ivan și a prezidentului »Asociațiunii«.

Ora 5—6. Intoarcerea la Câmpeni.

Ora 6—8 jum. Drumul dela Câmpeni la Turda.

Ziua III-a Marți 2 Septembrie.

La Cluj.

Ora 10 jum. Recepția regelui și a familiei regale.

Ora 11. Omagiile reprezentanților autorităților, confesiunilor și diferitelor corporațiuni, în localul Prefecturii.

Ora 12. Serviciul divin oficiat de episcopul Clujului la locul rezervat pentru ridicarea statuei lui Avram Iancu. Cuvântarea d-lui ministru al cultelor și artelor, Alex. Lapedatu.

Ora 12 jum. Revistă militară.

Ora 1. Masă oficială.

Ora 3 Plecarea Majestății Sale Regelui și a Familiei Regale.

Revistă bisericească.

Cercuri bine informate din Roma anunță, că în *diplomația papală* se por face în curând schimbări foarte importante. Nunțiul Ceretti dela Paris și Mgr. Pacelli, Nunțiul dela Berlin, vor fi ridicați afirmative în proximal Conzistor în șirul purpuraților și atunci locurile lor, aproape cele mai însemnate din întreaga diplomația Vaticanului vor fi umplute cu alți oameni de același calibru.

În legătură cu cele publicate la alt loc al acestui număr *referitor la concordat* mai dăm aici următoarea informație publicată de curând de „L'Osservatore Romano“, semioficiosul Vaticanului: „Presa s'a ocupat, în repetite rânduri, de negocierile în curs pentru încheierea unui Concordat între Sfântul Scaun și guvernul român. Aflăm cu satisfacție, că negocierile sunt în mod fericit avansate, dar înțelegerea fiind acum realizată asupra mai tuturor articolelor, s'a hotărît, de comun acord din pricina vacanțelor Congregației, să se reia negocierile în Octombrie viitor spre a se stabili un text definitiv. Mai rămân puține articole în suspensie“.

În zilele prime ale luni August s'au ținut în Sărăsăul Maramurășului — un fel de centru de operațiuni a apostatului domn I. Pașca, remunerat acum de curând cu o catedră de teologie morală (!) a ortodoxiei clujene —, *misiuni populare* din cele mai bine reușite. Au predicat pâr. canonic Dr. Victor Bojor și pâr. Ion Birlea, profesor la Sighet. Au participat și credincioșii din Săpânța, și Iapa, ve-

nind în procesiune, așa că zilele de 1—3 August vor lăsa amintiri neșterse în sufletul credincioșilor noștri din părțile acelea, unde se sperează ca în curând nici un singur suflet nu va mai asculta îndemnurile amăgitoare ale celuiice pentru un blid de linte și-a vândut dreptul neprețuit, de-a fi membru al adevăratei biserici a Domnului.

Joia trecută s'a ținut la Blaj cu participarea celor mai mulți membri, *adunarea generală anuală a Comisiunii catehetice mitropolitane*, ocupându-se de rapoartele asupra situației învățământului religios din anul școlar trecut și discutând măsurile de luat în cauză pe urma noilor dispoziții ale legii învățământului primar. Comisiunea are membri din toate eparhiile provinciei noastre bisericești, lucrând sub prezidiul pâr. canonic Dr. Alexandru Rusu.

Chestia reformei calendarului a preocupat cercurile Vaticanului mai de multă vreme. Lumea știe, că mai înainte de ce s'ar fi ținut conferința panortodoxă din Constantinopol, se vorbea de mult de această chestiune, față de care Sfântul Scaun nici când nu s'a arătat lipsit de interes. Este chiar o comisiune numită de Sfântul Părinte, care se ocupă de reforma calendarului.

Dupăce Liga Națiunilor a cerut Vaticanului un reprezentant pentru a-și da avizul, care a și fost numit în persoana iezuitului Gianfranceschi, președintele Academiei pontificale de științe, chestiunea se studiază mai cu înțelegere. Din cercurile Vaticanului se spune, că ținându-se cont de tradițiile bisericii catolice, ori ce reformă s'ar face, Papa va trebui să iea avizul Conciliului Ecumenic, care se pregătește. S'a fost afirmat, că reforma va trebui să fixeze data Paștilor pe o zi a luni. Ei bine tocmai în această privință, cercurile mai interesate, comercianții și industriașii au dat Ligei cele mai diferite propuneri.

Nu sunt șanse, că noua reformă ar veni în curând.

Pentru a face sfințirea bisericilor din Câmpeni (31 August) și din Bistra (7 Septembrie), înaint Preasfinția Sa Mitropolitul Vasile se va deplasa Vineria proximală în Munții Apuseni, unde va participa și la serbările centenare »Avram Iancu«, făcând și o *scurtă vizitație canonică*, în cursul căreia, afară de parohiile amintite, se vor mai atinge următoarele: Abrud (30 August), Ponor, Sohodol (3 Sept.), Certege (4 Sept.) Buciumșasa, Corna, Cărpeneș (5 Sept.), Roșia (6 Sept.), Mușca, Lupșa (8 Sept.) și Ofenbaia (9 Sept.).

În prima jumătate a luni August s'a ținut la Sibiu un *curs pentru profesorii de religie*, prin care se țintește unificarea învățământului religios al bisericii ortodoxe. Temele discutate, ca planul analitic și manualele de religie, păstorirea duhovnicească în școală, apărarea tinerimii de plăgile sociale de azi, chestiuni de metodica ș. a., sunt cât se poate mai potrivite pentru a ridica nivelul pregătirii profesionale a profesorilor de religie. Între conferențieri citim numele I. Preasfințitului Balan, arhim. Iuliu Scriban, O. Ghibu, I. Nisipeanu, Dr. P. Barbu și alții.

Cardinalul Dubois, însoțit de patru episcopi francezi, a vizitat *Poloni*. Constatările lor, după cele văzute la fața locului, arată că deși și acolo se văd urmele războiului, deși sunt și lucruri, datorite nepăsării, totuși treburile merg foarte bine. Finanțele lor se întăresc, armata e escelentă, căci și poporul e sănătos. Episcopii au fost uimiți de droaia de copii, pe cari i-au

tre, muncă a ei. Colonia primitivă n'a aflat conducător mai bun pentru pașii săi șovăitori dela început decât Biserica, și este a se aserice umbrei altarului și iradierii prestigiului Dumnezeuului răstignit, că spiritul național ajunsese a se consolida.

Cețiți cartea mai nouă de conferințe a părintelui Duarte, și vă veți convinge despre adevărul acestei concepții. Pretutindeni, în perioada originilor, unde a fost un strigăt după libertate, a fost și figura unui preot în mijlocul șiforului liberator. Memorabila zi a independenței noastre derivă aievea de pe urma studiului senain din mănăstiri și în timpul primului și al doilea imperiu nu știu cine poartă mai bine la inimă interesele superioare ale Braziliei, Biserica ori Tronul. Știu atâta, că Tronul n'ar fi trăit 67 ani în o țară ce era încă în formațiune și clatinată de toate sbuciumările tineretei, dacă frâul salutar al Religiei nu l-ar însoțit pas de pas, împiedecând cu mai mare eficacitate, decât însași majestatea puterii imperiale, descompunerea noiei patrii. Dacă alt merit n'ar avea Republica ar avea meritul, că nu a alterat de loc esența, regimul vieții sociale. Guvernul din 15 Noemvrie a hotărît, cei drept, separarea, prin exclusivismul pătimăș al lătemeiilor noului sistem. Dar în curând și în mod spontan, democrația republicană s'a cores pe sine însaș, îngrijindu-se a forma pentru sf. Maică Biserică, în noua ordine de lucruri stabilită în țară, un milieu de fapt mai bun, decât

acela creat de mărginita atmosferă regală, care nu permisesse până atunci libera dezvoltare a preafolositoarei activități spirituale a Clerului.

Foloasele acestei situații de independență împrumutată se înmulțesc pe zi ce merge, prin lărgirea bunei înțelegeri între cele două puteri, care e tot mai cordială. Republica nu uită că trebuie să considere Biserica ca un organism viu politic, cu o personalitate a sa internațională, și face astfel, ca ramura braziliană a Bisericii să se poată estinde în sfera sa proprie de activitate, cu mai mare eficacitate spre binele general al Țării, ajutând autoritatea civilă întru îndeplinirea slujbei sale grele și pregătind prin îngrijire de suflete viitorul nostru popor*).

*) Partea a doua a acestui minunat omagiu adus bisericii va urma în numărul proximal. N. R.

Preșime!

Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 35 lei, plus porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(32) 8—10

văzut în toate părțile, dovadă despre sănătatea trupeză și sufletească a poporului. Cred în o desvoltare așa de puternică a Poloniei, încât să ajungă la 40 de milioane și să fie cel mai sigur stavilar în contra oricărei năvăliri dela răsărit. Da, căci Polonia, semper catholica, e o țară cu oameni credincioși!

Cu ocaziunea unui congres eparhial ținut de curând la Bălți, episcopul Visarion Puiu a crezut că trebuie să spună, că „biserica ortodoxă este atacată din toate părțile de dușmani bine organizați și anume: Catolicii și sectanți, cari sunt înarmați și gata de a distruge credința catolică”. Apelează deci la preoțime, să se organizeze.

Știri mărunte.

Personale. Joia trecută au fost hirotoniți întru diaconi, iar Măine se vor face preoți din partea I. Preasfinției Sale mitropolitului următorii absolvenți de teologie: *Dr. Ioan Codrea profesor, Remus Mezei, Liviu Racoșian, Virgil Negrea, Simion Domșa, Silviu Raica și Luciniu Popiu.*

Pregătiri pentru serbările „Avram Iancu”. Gazetele raportează zilnic asupra pregătirilor ce se fac pentru buna reușită a serbărilor din munții Apusenii, unde un neam întreg va merge să se închine memoriei marelui său erou național. Amintim și noi câteva: 1. La Baia de Criș s'a ridicat, din inițiativa unui comitet local, un bust lui Avram Iancu, executat de sculptorul arădan Ladea și s'a pregătit o frumoasă placă comemorativă care se va așeza pe casa, care se găsește pe locul fostei proprietăți, în care a murit Iancu la 10 Sept. 1872. 2. La Vidra, în imediată vecinătate a casei, în care s'a născut Iancu s'a construit un Muzeu național al anilor 1848—9, pe care-l va orândui și îngriji »Astra«. 3. Sus pe muntele Găina s'a ridicat, pe locul unde se face tradiționala serbare zisă »Târgul de fete«, o impozantă cruce, lucrată și sculptată după modele de vechi Troițe românești, de cunoscutul sculptor Mățăoanu. 4. S'a aprobat o reducere de 75% pentru toți cari vor participa la serbări. La toate trenurile obișnuite se vor pune vagoane speciale, iar pe liniile Arad—Brad și Turda—Câmpeni vor funcționa în zilele serbărilor chiar trenuri speciale.

Locale. Joia viitoare, Adormirea Maicii Domnului, va predica în catedrală p. canonic *Dr. Ioan Bălan*, rectorul Academiei teologice.

— Marșia trecută, la Schimbarea la față, ziua aniversară a biruinței dela Mărășești, s'a făcut și la noi în catedrală comemorarea obișnuită a »eroilor neamului«, îmbrăcând întreg orașul frumoasa haină de sărbătoare a steagurilor tricolore, scoase, aproape fără excepție, pe toate edificiile Blajului.

— Grupul de artiști, de sub conducerea dlui Luchi Mureșianu, a dat săptămâna trecută o nouă serată musicală binereușită.

Inchiderea cursurilor de vară dela Vălenii de munte întâmplată la 15 August c. a fost o adevărată sărbătoare culturală, despre care au scris pe larg toate ziarele din capitală, iar »Neamul Românesc« a raportat zilele dearândului. Deosebit s'a remarcat cu această ocaziune vorbirea dlui N. Iorga, în care se schița programul foarte avansat al partidului său în chestia minorităților, cari încă și-au avut reprezentanții lor la cursurile dela Vălenii.

O interesantă convertire la catolicism. »Agenția telegrafică evreească« din Viena anunță, că *Hanz Herzl*, unicul fiu al lui Teodor Herzl, inițiatorul mișcării sioniste, s'a convertit

la catolicism. El a fost botezat în capela dominicană din Viena, de către preotul Schlesinger, el însuși Evreu convertit. Botezul a avut loc la 20 Iulie, două zile după a douăzecea aniversare a morții lui Teodor Herzl, prăznuită cu mult fast de sioniștii din lumea întreagă.

Cursuri românești la Londra. Senatul universității din Londra a acceptat oferta guvernului român de a organiza acolo lecturi asupra istoriei României și asupra limbei și literaturii române. Lecturile vor dura trei ani. — Ziarele englezești cari publică știrea, nu spun cine va ține aceste cursuri de mare importanță pentru țară și neam.

La Institutul de orbi al Statului din Sâncraiu, posta Aiud (jud. Alba de jos), se primesc copii orbi de ambele sexe în etate de 6—19 ani. Informațiuni asupra formalităților de primire se dau de către Direcțiunea Institutului.

Aviz. Să aduce la cunoștință celor, cari doresc să iei parte la târgul de mostre din Cluj, că la Dl Victor Muntean, directorul băncii »Patria«, se află legitimații de participare cu reducere de 75% pe C. F. R.

Telefonul „Unirii”.

M. Dej. Conscripția de care întrebați nu a fost tipărită, după informațiile ce avem, nicăeri. Nu puteți deci ajunge la ea, decât deplasându-Vă la arhiva, unde știți că se găsește.

M. Sibiu. Cu constatarea că redactorul nostru a lipsit câțiva timp din Blaj, »frații« au nimerit-o, dar au sгодit-o foarte prost, când au crezut că creștinești indemnuri apărute în acest timp pot fi invocate pentru a ne alătura celorce ne-au inscenat mai nou celebrele cazuri dela Cib și Poiana. Spuneți-le deci, Vă rugăm, că înainte de a mai înșira pomelnicul atât de îndrăgit al parohiilor »Ucea, Boarta, Poiana, Cheile Cibului« și altele, să binevoiască a revizui puțin situația din ele, fiindcă altfel se poate întâmpla prea ușor, că fixându-se ei la acest pomelnic »caravana« celor amăgiți cu vorbe înșelătoare »să fi mers de mult înainte«, revenind integral la Unire, lăsându-i pe »frați« cu buzele umflate și... cu »săcurea în mână«.

„Telegraful Român”. A spune despre acțiunea nefastă ajunsă până la nebunia criminală de-a sparge cu săcuri casele Domnului, că ea s'ar face »Cu Dumnezeu înainte...« este o adevărată blasfemie! Cum însă n'aveți nimic de pierdut, nu Vă pese. Dați numai mereu înainte și dacă vreți să bateți recordul, scoateți Vă rugăm, din păr. Iancu dela Poiana pe omul providențial al zilelor noastre, o fericită sinteză a ideilor — dacă nu chiar o integrală reîntrupare — a marelui erou pe care-l sărbătorim. Faceți-o și o să vedeți ce bine va merge! O să Vă aplaude lumea întreagă!

Dr. B. Stâna de vale. Prea ați îndrăgit munții, cu stănele lui, încât V'ați uitat cu totul de treburile din vale. Și ce e mai mult, Lugojuțul n'a fost reprezentat prin nime, așa că lipsindu-ne și raportul cerut, am fost cu totul neorientați asupra celor petrecute acolo. — Cât privește »sf. Unire«, multele absențe din cursul verii au cam întârziat lucrările, dar lumea tot mai are nădejde, că lucrurile vor ieși bine și la timp.

M. Bara. În 12 VIII 922 am primit Lei 22, o sumă care a intrat în abon. anului 1923, mai restând pe acest an Lei 30. Aceasta sumă s'a plătit din cei 60 Lei primiți în Ianuarie a. c. trecând pe acest an jumătate adică 30 Lei. Mai primind acum de curând alți 60 Lei, mai aveți pe acest an o restanță de Lei 30. — Sperăm, că socoata e clară.

Dr. P. Arad. Având pe anul trecut o restanță de 45 Lei, pentru a aranja deplin și abonamentul pe anul curent, Vă rugăm să ne mai trimiteți Lei 45.

R. Feneșul săsese. Cele trimise sunt ținute în termeni prea personali, așa că n'am putut să le facem loc.

M. Petrihaza. Vă mulțumim din inimă pentru frumoasa suprasolvire. — Cele multe înainte!

T. Zălau. Abonamentul pe 1923 n'a fost achitat. Binevoii a trimite și această sumă.

S. Giurtelecul Hododului. Adresa am schimbat-o. Pe anul curent mai restăți cu Lei 27.

Of. par. Fărăoani. În abonamentul anului curent mai restăți cu Lei 50.

Of. par. Vișag. Mai restăți cu 10 Lei, diferența de abonament pe 1923.

S. Semlău. Mai restăți cu Lei 15.

Femeilor! Fetelor! Dacă vreți să vă păstrați pentru totdeauna frumuseța și frăgezimea feței, aveți un singur mijloc:

Crema Floarea Reginei

SE AFLĂ: Farmacia Dr. BIRO Cluj Piața Unirii 6 precum și în toate farmaciile și droguerii'e din provincie.

„Cărțile bunului creștin”.

A ieșit de sub tipar cartea, d-lui profesor IULIU MAIOR:

DESPRE PĂCAT

gânduri, sfaturi și povește îndreptate către creștinii zilelor noastre.

În această carte un preot zelos și cu durere de neam arată rănile sufletești de cari suferim și ne arată și leacurile de vindecare, cari sunt înțelepturile mântuitoare ale Domnului Hristos.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului* în Blaj. Prețul 5 Lei. Cu poșta cu tot: 5 Lei și bani.

CLOPOTE

Și obiecte bisericesti fără banii

garantate

pentru 50 ani

găsiți numai la:

prima fabrică

de clopote din

România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 40—42

Furnizorii Curții Regale și al sfințitor mitropolii, episcopii și biserici din Ro-

: : : : mânia întreagă. : : :

Afacere bună.

Pentru o mare întreprindere literară din străinătate se caută spre cumpărare următoarele:

1. Colecția ziarului nostru „Unirea” pe primii 30 ani. Se cumpără își a singuratici.

2. Trei exemplare din „Inocențiu M. Klein” de Dr. Augustin Bunea.

Ofertele sunt a se trimite la adresa redacției noastre, arătându-se lămurit prețul vânzării. Se cere ca marfa să fie în stare bună.

(74) 9—16

Nr. 102/1924.

Concurs.

Capitulul mitropolitan publică concurs pentru ocuparea postului de actuar la Administrațiunea centrală capitulară din Blaj. Retribuția lunară împreună cu acest post și întregită cu ajutor de stat este de 1600 Lei. Cererile se vor înainta până la 20 Septembrie 1924.

Blaj, 7 August 1924.

Dr. Ambroziu Cheșianu

canonic metrop. adm. capit.

(39) 1—1.

Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic, să comande bilete de loterie pentru „Căminul Presedintelui din Cluj.” — Biletele se vând pentru 2 Lei bucata și se găsesc de vânzare pretutindeni. Biroul central: Cluj, Piața Unirii 29.